ՏԱՐԻ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՅՈՒՆԻՍ 1895

ԹԻՒ 1204

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՇՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
ԳԱԼԱԹԱ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԷՍԿԻ ՓԱՆՔ ՕՍՄԱՆԻ
տպագրութեան ուղղուած նամակ՝ կամ՝ յայտ գրութիւն
ետ չի դարձուիր

Bureaux du Journal HAÏRÉNIK
GALATA, ancien local de la BANQUE MP. OTT.
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գալաթիայ համար	300 Թիւ	75 ղրչ.	Մէջիա
» »	150 »	40 »	»
Գաւառներու	300 »	100 »	»
»	150 »	50 »	»
»	75 »	25 »	»
Օտար երկիր	300 »	25	Ֆրանք
Ծանօթ	300 »	10	բուռլի,

Թղթատարի ծախքը Խմբագրութեան վրայ
[Օրուայ փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրչ. փոստայի փուլը 100 ղրուշի տեղ]։

غلطه اسکی بانق عثمانیه‌ده
حیرنیك غزته‌سی اداره‌سنه

10 ՓԱՐԱՅ

ՏՕՆԵԱ ԱՌԵՆԱԼ

Բոլոր այն մեծ իրաւագէտները որոնք այլեւայլ կառավարութիւններու կողմէ այս օրերս Հաղիւ ղրկուած են մասնակցելու համար Պատժական խնդիրներու միջազգային ժողովին, ու րու մասին երէկ քանի մը տեղեկութիւններ տրուեցան, մեծաքանքով կը յիշեն այս կնկան անունը, որ խիստ մեծ եւ խիստ արդիւնաւոր դեր մը կատարած է։ Անոր գործունէութեանը վրայ գաղափար մը տալու համար կը բաւէ յիշել, իր գրած բազմաթիւ գրքերէն հետեւեալները։

1. Բարեգործութիւն, մարդասիրութիւն եւ գթութիւն։ Այս գիրքը 1860ին Մատրիտի Ակադեմիային կողմէ մրցանակով մը պսակուեցաւ։

2. Ախտաւայրներու մէջ գրուած յանցաւորներու ազնուացնելու մասին։

3. Ժողովրդին յուսահատութիւնը։

Այս վերջին երկու գրքերն ալ նոյն Ակադեմիային պսակուած են։

4. Աղքատներուն այցելութիւն։

Այս հատորիկը իսկոյն թարգմանուեցաւ ֆրանսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, իտալերէն եւ բոլոր եւրոպական լեզուներուն։

5. Անյանցի մեռցած մայրը։

6. Միջազգային իրաւագիտութեան վրայ փորձ մը։

7. Բնկերական մանուկներու պաշտպանութիւնը։

8. Կնոջ ապագան, կինը իր տանը մէջ։

9. Բանտարկեալներու այցելութիւն։

Տօնեա Առենալ անխոնջ կին մըն էր։ Այս ամէն մատեանները գրելով հանդերձ, դեռ ժամանակ կը գտնէր կիսամսեայ հանդէս մըն ալ հրատարակելու, Vox de la Caridad, որուն հիմնադիրը եղաւ։ Հոն հրատարակեց ներհուն եւ երկար ուսումնասիրութիւններ բանտերու վերաբերեալ եւ այլ խնդիրներու վրայ։

Այս գթառատ կինը Ֆրանսայէն Սպանիա ապաստանող քաղաքական վախատականի մը աղջիկն էր, 1820ին ծնած։ Իր 27 տարեկան հասակին մէջ ամուսնացաւ օրադրողի մը, Ֆէռնանտո Գառոզոյի հետ, որ հռչակաւոր խմբագիրն էր սպանական Լիպերխա օրաթերթին։ Ամուսնութեան առջի օրէն իսկ իր երկանը սկսաւ գործակցիլ թերթին մէջ յօդուածներ գրելով։ Այս միջավայրը նպաստեց զարդացմանն իրեն տազնդին, որ ընկերական եւ իմաստասիրական հարցումներով զբաղելու բնական հակում մը ունէր։

Տօնեա Առենալ չճանչցուեցաւ իբրեւ գրող միայն։ Խօսքին գործն ալ միացուց։ Բարողեց, բայց նամանաւանդ գործեց։ Սպանիական կառավարութիւնը զինքը անուանեց բանտերու այցելու։ Ասիկա պաշտօն մը եղաւ, որու միջոցով կրցաւ թէ քննել եւ թէ մարմնաւորում տալ իր ժլացած գաղափարներուն։ Կեանքին այս շրջանին մէջ, Տօնեա Առենալ Լոնտոն, Հռոմ, Բեռլիպուրկ, Սթոքհոլմ դուռ մաուած ժողովներուն զրկած է տեղեկագիրներ որոնց նկատմամբ մանագէտները պարզապէս աքանչացում յայտնած են։

Մահը վրայ հասաւ 1893ին, բայց այգ 73 տարեկան կինը կը շարունակէր գործը երիտասարդութեան տարիներուն եռանդովը։

Իր դէմքը մին է այն կնոջական դէմքերէն, որոնք կը փայլին շատ պարագրաւ լուսով մը մարդկային պատմութեան մէջ եւ կը տրամադրեն այրերը իգական սեռին նկատմամբ ունենալ աւելի յարգանք եւ աւելի համարում։

* * *

Եւ, իրօք, իր ջանքերէն մէկն ալ եղաւ հերքել կնկան մտաւորականութեան ստորնութեան կարծիքը, որ դրեթէ բոլոր էրիկ մարդերուն կարծիքն է։ Այս նիւթին վրայ գրուած է իր կնոջ ապագան անուն գիրքը։ Ամենեւին տարակոյս չի կայ որ էրիկմարդ մը չպիտի կրնար այնքան լաւ հասկնալ յանցաւորին, աղքատին հոգին ու միտքը, չպիտի կրնար դթութեան զգացումը անոր պէս ըմբռնել եւ զգալ։ Այս խնդիրներու տեսակէտով, Տօնեա Առենալ բարերութիւն մը ունի որուն հասնիլը տրուած չէ ամենուն։

Ինքն էր որ կ'ըսէր.

«Մենք չենք գիտեր ի՞նչ է թշուառութիւնը. չենք գիտեր ի՛նչպէս մարդ կը տառապի և կը զգայ թշուառութեան մէջ, ի՛նչպէս բարոյական տեսակէտով կ'այլասերի իր զոհերը։»

Աղքատին վրայ կը խօսէր սապէս.

«Վերջ ի վերջոյ պիտի համոզուինք թէ աղքատ ըլլալը սոսկալի բան մըն է և թէ մարդուս էն անարգ վիճակն է։ Աստուածմէ եկած այս չարչարանքին վրայ ի՛նչքան ուրիշ չարչարանքներ կուգան կ'աւելնան»։

«—Մենք սկսինք աղքատները սիրել. մեր սէրը տեսնելով, անոնք ալ պիտի սկսին զիրար սիրել։»

—Մենք կարող չենք չափել ո՛չ մեր ըրած բարիքը ո՛չ մեր արդիւնած չարիքը։ Բարիքն ու չարիքը կը քալեն կ'անցնին երկրիս վրայէն ըստ ման այն ձիւնապատ լեռներէն բըղխած ժայռերուն, որոնք բարձրէն գլորելով, հետզհետէ ձիւնի մեծ կոյտեր կը կազմեն։

Տօնեա Առենալի գաղափարն է որ արտայայտուեցաւ Սթոքհոլմի ժողովին տուած սա որոշումին մէջ.

«Պէտք է հեռու վանել այն բարբարոս գաղափարը որ յանցաւորին մէջ կը տեսնէ չարագործ մը զոր վախցնելու է, ինչպէս նաև արդի վարդապետութիւնը որ յանցաւորին մէջ կը տեսնէ հիւանդ մը որուն դէմ ըզգուշութիւններ առնելու է։ Ընդհակառակը. մարդս կրնայ բուժուիլ, կրնայ ազնուանալ։» Ե. Շ.

ՆԱՆՍԻ
ՎԱՐԺՈՒՀԻ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԵՂԱԾ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Իզմիտի՝ ստացանք 80 ղրուշ, զոր վճարեր են տեարք Յովհաննէս Պ. Ազարեան, Սզար Ե. Ազարեան, Կարապետ Մխանեան և Յովհաննէս Մխքայէլեան 20ական ղրչ.

ԻՆՉ Կ'ԸՆԷՔ ՀԻՆ ՔՈՐՍԷՆԻԴ

Մենամօլներ կան որոնք սիրուած կիներու հին քորսէները կը պահեն, իրենց պարփակած իրանին կաղապարը առած քորսէներ՝ որոնց մէջ կարծես հոգի մը կայ, եւ բաւրում մը որ կը տեւէ, յիշեցնելով անուշ ու բնական չունչը գիրգ մարմիններուն։

Հին քորսէները յիշատակէ աւելի բան մըն ալ կը ծառայեն սակայն։

Բարիզի Բըդի-Բէռ հրապարակին անկիւնը, մայթին վրայ, չորս ոտքի վրայ կեցած փայտէ պնտուկ մը՝ հաստատուած է. վրան ծակ մը կայ, եւ պնտուկը ծանր կղպանքով մը զոցուած է։ Պնտուկին վրայ ազդարարութիւն մը փակցուած է սապէս խմբագրուած.

ՔՈՐՍԷՆԵՐԸ ՆԵՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՕՆՏՈՒԿ

ԿԻՆԵՐՈՒՆ

«Հին քորսէնիդ ա՛լ մի նետէք։

«Բըդի-Բէռ հրապարակը՝ Աչխատութեամբ նպաստող ընկերութեան ղրկեցէք զանոնք, որ երախտագիտութեամբ պիտի ընդունի եւ օգտակարապէս պիտի գործածէ զանոնք։ Ասով կարելի պիտի ըլլայ օգնութեան հասնիլ տոժամեայ գժբաղդութեանց, եւ վանել այն մտրացկանները որոնք մուրալը արհեստ ըրած են իրենց։

«Հին քորսէներէն պալէնաները կը հանեն, եւ անոնցմէ նոր աչխատութիւն մը կ'ընեն,—այդ հինցած զրահներուն մնացորդներովը խողանակներ եւ աւելներ կը չինեն։

«Այդ աւելները եւ խողանակները բընական չիւղերով չինուածներէն շատ աւելի դիմացկուն են։»

Նմանօրինակ առաջին պնտուկն է ատիկա որ հաստատուած է Բարիզի մէջ։ Այդ տեսակ բարենպատակ ձեռնարկները չատցնելով, քորսէները՝ իրենց տիրուհիներուն քաշել տուած չարչարանքներէն ետքը՝ իրենց մեղքերը պիտի քաւեն եւ օգտակար պիտի ըլլան։

Աւելի ու խողանակի պիտի վերածուին, եւ տախտակները պիտի լուան ու փայլեցնեն։ Սատանան երբ ծերանայ ճգնաւոր կ'ըլլայ։

Այն չքաւորները որոնք այդ կերպարանափոխութիւնը կը կատարեն՝ կոտրած պալէնաները ճղելով, այդ գործին մէջ իրենց ապրուստը ապահովցնելու միջոց մը կը գտնեն։

Իր հիները նորիրելու համար հատարակութեան դիմելու այդ գաղափարը նոր չէ. Պելժիքայի մէջ գործադրութեան կը դնէ զայն բարենպատակ ընկերութիւն մը, որուն անունն է «Անագի թերթ»։ Գլխաւոր թաղերուն մէջ, ամենէն աչքի զարնող անկիւնները տուփեր դրուած են, եւ աղքեր կը հրաւիրեն ամէնտիկինները որ հոն նետեն չոքոլայի կամ չիչերու քերնի անագի թերթերը։ Կ'երեւայ որ այդ մնացորդներէն չատ լաւ չահ կը գոյանայ, ատով կարելի կ'ըլլայ օգնել բազմաթիւ դժբաղդներու։

Հին քորսէները ճշմարիտ գանձեր կը բովանդակեն որոնք կրնան իրական ծառայութիւններ մատուցանել. անգործ մնացած աեղեկապանուհիները, սպասուհիները, խոհարարուհիները մեծ մասամբ վարժ չեն ասեղի աչխատութեանց մէջ, նոյն իսկ խոշոր պարկեր կարելու մասին անճարակ են, բայց քորսէներուն մէջ կը գտնեն կօճակներ, կեռեր, եւ այլն զորոնք կը հանեն եւ կարգ կարգ կը բաժնեն։ Ամուր պալէնաները կը ծախուին՝ նոր քորսէներու մէջ դրուելու համար, մինչդեռ անոնք որոնք կոտրած են՝ կուրծքին պոռթկումներուն դէմ մաքառելով, իբր աւելի չիւղ կը գործածուին։

Այս նոր եղանակով՝ «Աչխատութեամբ նպաստելու» ընկերութիւնը բարիք գործելու միջոցները աւելցուցած է. կարեւոր տեղ մը բռնած է ան դիւրին հաստներուն մէջ, որոնք ամենէն անճարատար ձեռքերուն իսկ մատչելի են։

Ընկերութիւնը այդ տեսակ ուրիշ չատ մը դիւրին աչխատութիւններ կուտայ իր պաշտպանութեան տակ առած չքաւորներուն,—ինչպէս թաղկինակներ լուսել, ծխավաճառներու համար թղթէ ձուգառներ չինել, պիտակներ փակցնել եւ այլն։ Այս տեսակ գործերով, չատ չքաւորներ իրենց ցերեկուան եւ իրիկուան կերակուրին փարան կը հանեն. ընկերութիւնը այս ձեւու հարիւր օրուան մէջ 115000 ընթրիք տուած է, որոնց 36000ը ընկերութեան հաշուին աչխատող չքաւորներու ձեռքով ղրկուած են տուներէն դուրս հլլելու անկարող հիւանդ չքաւորներուն։ Ապրի՛ն հին քորսէները։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կլթիկ (ըննչզրըզ) ունեցած էք։ Ասիկայ ամենուն կը պատահի։ Մանաւանդ ատենով կլթիկը չենք չնորհք հիւանդութիւն մըն էր՝ աւելի կամ նուազ ծանր։

Մեծ կլթիկներ կային, որ չաբաթներ, ամիսներ, երբեմն տարիներ կը տեւէին։

Պէրթօլէն կը պատմէ թէ կին մը երկու տարի չարունակ այնքան ուժով կլթիկ մը ունեցաւ որ, ամէն մարդ զինքը դիւահար կարծեց։ Անոր չդպան, բայց էրիկը բանտարկեցին։ Ինչո՞ւ։ Ուրուհետեւ խորհեցան որ էրկընկէն ուրիշը չէր կրնար չահ մը ունենալ կնկանը առանկ կլթիկ մը պատճառելու մէջ։

Պէրթօլէն կը յիչատակէ նաեւ կլթիկ մը, որ երեսուն տարի տեւեց։ Հաւանականաբար այդ հիւանդն ալ ամուսնացած էր։ Բայց տոքթոր Օլէսուս Պօրիքիւս կը յիշէ քանըչորս տարու աղջիկ մը, որ տասնըչորս օր կլթիկ ունեցաւ. քանի մը օր դադրելէ ետքը նորէն սկսաւ ու դարձեալ տասնըչորս օր տեւեց։ Պօրիքիւս հիւանդին թեւէն արիւն առնելով՝ կլթիկը բժչկեց եւ այսքանը բաւ եղաւ մեծ համբաւ մը չինելու իրեն համար։

Պէտք է գիտնալ սակայն որ կլթիկ կայ, կլթիկ ալ կայ. ամենքս ալ գիտենք այն անվնաս ու պզտիկ կլթիկը, զոր առողջ մարդիկ կ'ունենան եւ որ չատ չուտ կ'անցնի։ Բայց այդ պզտիկ կլթիկը կրնայ մեծնալ, հինալ ու ցնցախտի (chorée) նման ջղային հիւանդութեան մը փոխուիլ։ Այն ատեն կ'ըլլայ մեծ կլթիկ, զոր վերը յիչեցինք եւ որ ամիսներ, տարիներ, եւ երբեմն մինչեւ մահ կը տեւէ։ Նմանութեամբ ուրիշին ալ կրնայ փոխանցուիլ եւ ընդհանրապէս այր կամ կին չլսխատարներու վրայ կը տեսնուի։ Աստուած պահէ ձեզ անկէ։ Այդ հիւանդութիւնը չենք չնորհք գարմանի կը կարծուի։ Ուրիշ կլթիկ մըն ալ կայ, որ ուղեղի հիւանդութեանց, ստամոքսի, ներքնաթաղանթի գործարանական վէրքերու արդիւնք է։ Սովորական կլթիկը, որ մէկէն ի մէկ կուգայ, վտանգաւոր չէ, բայց մարդս անհանգիստ կ'ընէ։ Այդ պզտիկ կլթիկը չուտով կրնայ վտնտուիլ։ Մինչեւ հիմայ այդ ջղային ցնցումը բուժելու կարգ մը միջոցներ ցոյց տրուած են, ամենքն ալ քիչ կամ չատ անօգուտ, ինչպէս՝ ծանր ծանր գաւաթ մը ջուր խմել, ստամոքսը կամ քունքերը սեղմել, վեր նայիլ, վար նայիլ եւ այլն։

Բայց կլթիկը ատոնց ամէնուն ալ կը դիմադրէ։ Ուստի աւելորդ չըլլար հաստատակի բացատրել, թէ ի՛նչ կերպով կարելի է պզտիկ-կլթիկը վանել։ Քանի որ ասիկայ կուրծքը փորէն բաժնող լայն ու նուրբ ջիլին մէկ ցնցումն է, ըսել է որ եթէ ստոծանական (phrénique) ու չնչաստամոքսային (pneumogastrique) ջիլերուն վրայ ներգործենք, կրնանք դադրեցնել զայն։ Ուստի պէտք է ցուցամատով եւ բութմատով ուժով մը կոխել այդ երկու ջիլերուն վրայ, որոնք ուսոսկրին տակը կը գտնուին։ Բայց յայտնի է որ այս բանն ընելու համար այդ ջիլերուն ճիշդ տեղը գիտնալու է, հետեւաբար այս գործը ամենուն չի յարմարիր։ Տօքթոր Բոզաբ յանձնարարած միջոցը աւելի գործնական է։ Պէտք է, կ'ըսէ, միեւնոյն ձեռքին բութմատին ու ճկոյթին մատնամատերը իրարու բերելով՝ ուժով սեղմել եւ երկուձեռքը միանգամայն։ Այս միջոցը կլթիկը անմիջապէս կը կեցնէ՝ եթէ նոր սկսած է. բայց եթէ քիչ մը հինցած է՝ այնքան ազդեցիկ չէ։

Ուրիշ միջոց մը կայ, որ աւելի զարմանալի է։ Կլթիկ ունեցողը կոնրկի վրայ կը պառկի գետինը եւ թեւերը խաչաձեւ կ'երկնցնէ կրցածին չափ ուժով։ Հազուագիւտ է որ կլթիկը այս ճիգին կարենայ դիմադրել։ Այս միջոցը գուցէ քիչ մը ծանր է կնկան մը համար, բայց վերջը ուղղը միջոցներն ալ կ'ուզէ։

* * *

Ո՛չ, անհաւատալի պիտի ըլլար, եթէ ճշմարիտ չըլլար։ Աղջիկներ, կիներ, մինչեւ իսկ էրիկ մարդիկ կան որ իրենց եւ թերեւս ուրիշին ալ մազերը կ'ուտեն։ Շատ անգամ դիահատութեանց ատեն ստամոքսին մէջ մեծ քանակութեամբ մազ գտնուած է։ Րուսել երեսուն տարու կնկան մը ստամոքսէն չորս լիպրա մազ հանեց։ Բէօնիկսպէրկցի Շէօնպէրկ անուն մարդու մը ստամոքսէն 300 կրամ, Սթոքհոլմցիի մը ստամոքսէն 800 կրամ եւ Թօրնըէն անուն անգլիացիի մը ստամոքսէն 1 քիլօ մազ հանեցին՝ ամենուն ալ կենդանութեան ատեն։ Հիմայ ալ տոքթոր Սուէն քանի տարու կնկան մը ստամոքսը ճեղքելով՝ վերը յիչուածներէն չատ աւելի մեծ քանակութեամբ մազ հաներ է։ Այդ կինը հիւանդանոց մտեր էր խոշոր ուռի մը պատճառաւ, որ փորին մեծ մասը գրաւած էր։ Փորը բացին ու տեսան որ ըստամոքսը ահագին կերպով ուռած էր։ Անոր մէջ... 5 լիպրա մազ գտան։ Այսօր այդ կինը կատարելապէս առողջ է։

Անկարելի եղաւ հասկնալ թէ այդ 5 լիպրա մազը ինչպէս ստամոքսը մտեր է։ Մազ ուտողներն ալ զնդասեղ ուտողներուն պէս են. չեն խոտովանիր։ Սակայն Պ. Սուէնի հիւանդը վերջապէս խոստովանեցաւ որ իր մազերը կրծելու գէշ սովորութիւնն ունէր։

ԱՐԱՐԱՏԻ ԲԱՐՁՈՒՆՔԸ

Բազմավիպ սկսած է մաս առ մաս հրատարակել Լիոնի Ազգագրական ընկերութեան անդամ Պ. Շանդրի Կովկաս կատարած ուղեւորութեան պատմութիւնը։ Վերջին թիւին մէջ կը գտնենք Արարատ լերան վրայ կատարած վերելքին նկարագրութիւնը, որ չատ չահեկան է։

3 Յուլիս. Կը հասնինք Արալըզ, որ Մեծ Մասեաց ստորոտը կատուցուած գիւղ մըն է, 832 մեդր բարձրութեան վրայ, որով ճամբայ եղկընէս ետքը՝ կրնանք ըսել թէ անմիջապէս վերելքն ալ կը սկսինք։

ՀԲՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ» (100)

Ի. ԲՈՒՏԱԼ

ՀԱԿՈՑՈ ՂԱՏՅՈՒՏՈՎԻՉ

ՊԱՏՄՈՒՎԱԾՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ

Տանկէ, որ ոչնչութիւն մը կ՚ըլլայ, ինչ որ կեղծ է, ինչ որ ստութիւն է, ինչ որ խաբէութիւն է, ինչ որ մեղքի ծառն է, անոնց ամէնուն մէջ ինքզինքը կը գտնէ մարդ։ Ինչպէս որ ծառը իր պտուղներէն կը ճանչցուի, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերէն կը ճանչցուի։ Ինչպէս որ ծառը իր պտուղները կը տայ, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերը կ՚ընէ։ Ինչպէս որ ծառը իր պտուղները կը տայ, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերը կ՚ընէ։ Ինչպէս որ ծառը իր պտուղները կը տայ, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերը կ՚ընէ։

Ի՞նչ է մարդուն գործերը։ Ի՞նչ է մարդուն պտուղները։ Ի՞նչ է մարդուն ծառը։ Ի՞նչ է մարդուն ծառը։ Ի՞նչ է մարդուն ծառը։

Մարդուն ծառը իր սիրտն է։ Մարդուն պտուղները իր մտքերն են։ Մարդուն գործերը իր խօսքերն են։ Մարդուն ծառը իր սիրտն է։ Մարդուն պտուղները իր մտքերն են։ Մարդուն գործերը իր խօսքերն են։ Մարդուն ծառը իր սիրտն է։ Մարդուն պտուղները իր մտքերն են։ Մարդուն գործերը իր խօսքերն են։

Ինչպէս որ ծառը իր պտուղներէն կը ճանչցուի, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերէն կը ճանչցուի։ Ինչպէս որ ծառը իր պտուղները կը տայ, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերը կ՚ընէ։ Ինչպէս որ ծառը իր պտուղները կը տայ, նոյնպէս ալ մարդ իր գործերը կ՚ընէ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակուած է 1913 Մարտի 18-էն
Ելեւէջներ 1313, Հոկտեմբեր 29
Տարեկան գումարը 11 ռուբլի (Ը. տ.)
Վեցամսեայ 5 ռուբլի 50 կոպ. (Ը. տ.)
Երեք ամսուան 2 ռուբլի 75 կոպ. (Ը. տ.)
Առանձին համարը 3 կոպէկ
Խմբագրատունը եւ տպարանը՝ Թիֆլիս, Վերին Սիոնի փող. № 1
Հեռաձայն № 28

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի վրայ, Ս. Պատարագի ժամանակ, Կիրակի, Հոկտեմբեր 29-ին, Ս. Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի յիշատակին, Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի Ս. Պատարագի ժամանակ, Կիրակի, Հոկտեմբեր 29-ին, Ս. Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի յիշատակին, Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի

Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի վրայ, Ս. Պատարագի ժամանակ, Կիրակի, Հոկտեմբեր 29-ին, Ս. Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի յիշատակին, Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի

Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի վրայ, Ս. Պատարագի ժամանակ, Կիրակի, Հոկտեմբեր 29-ին, Ս. Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի յիշատակին, Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Խորանի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ինչ ատ ես, վասն զի խնդիր ծագած է Հալաճեան էֆէնտիի եւ քարափներու ընկերութեան միջեւ։ Այս վերջինին սուղ ակները կ'ըսեն թէ խանը ծովուն կողմէն պէտք եղածին չափ հաստատուն չետեղուած չէ։ Քաղաքապետութեան կողմէ կազմուած յանձնաժողով մըն ալ քննութիւններ կատարելով հաւաստած է թէ խանին դէպի ծովը ցցուած այն մասը ուր կը գտնուի Ֆրէտի Լիոնէն, փուփագելի էր որ աւելի ամուր կերպով չետեղուած ըլլար։ Հետեւաբար Ֆրէտի Լիոնէն երկկ առաու պարպեց մէկ մասն իր գրաւած տեղին։ Յայտնի չէ թէ նորոգում մը պիտի բաւէ թէ ի-մերը պէտք պիտի ըլլայ նորոգել։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ. կայսրութեան հեռաւոր նահանգները գրկուած հեռագիրներուն գինը չատ սուղ ըլլալով եպարքոսական որոշմամբ հեռագրական վարչութիւնը պիտի զբաղի այդ գիները նըւազեցնելու ինդրով։

ՄԱՀՍՈՒՍԼԻ թիւ 20 չոգենաւը երէկ առաու ժամը 12, 45ին կամուրջէն մեկնելէն յետոյ, սխալ չարժում մը ընելով գնաց խրեցաւ Գաղղիւղի նաւամատոյցին մօտ։ Ուղեւորները նաւակներով կամուրջը մտան։ Հայտար փաշայի թիւ 6 չոգենաւը դնաց քաշեց թիւ 20ը։ Այդ միջոցին թիւ 11ը արդէն թիւ 20ին տեղը բռնած էր եւ կամուրջին երթեւեկը կը կատարէր։

ՖՐԱՆՍԱԶԻ բանտերուն բժշկապետ ակնաբոյժ Տոքթ. Մալկար իր կառավարութեան կողմէ գիտական պաշտօնով մը Կալրա եկած է։ Տոքթ. Մալկալ՝ ջերմ կլիմաներու տակ գտնուող օսմանեան նահանգներուն մէջ գիտական քննութիւններ պիտի կատարէ աչքի հիւանդութեանց վրայ։

ԲԱՄՊԱԿ. եգիպտոսէն առնուած տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ բամպակի արտերուն մէջ երեւան եկած տեսակ մը ճճի՝ հունձքերը ոչնչացնելու աստիճան չատցեր է։

ԽԱՀՈՒԼ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ խահուէի առեւտուրով զբաղողները Ճալայէն հեռագիր ստացած են թէ իրենց կողմէ եղած յանձնարարութիւնները պիտի ուշանան եւ մասամբ պիտի զեղչուին, վասն զի կղզիին մէջ տեղացած յորդահոս անձրեւներ, ինչպէս գրած ենք մեր արտաքին լուրերուն բաժնին մէջ, ջնասած են խահուէի տունկերուն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Մնակեան Թատերական խումբը այս գիշեր ժամը 2½ին Նչան-Թաչի Օտոոա Թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ կնոջ մը տասը տարուան կեանքը, տրամ 9 տրարուածով։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՕՐՍԱ

Ուրեբաթի 28 Յունիս 3.

Ընթացք փոխառճախոզրոց

Ծրէք ամիս Լոնտոնի վրայ		109 25
» » Բարիզի »		22 97½

Ռօճսօյխէ

Թայուէցու		28 20½
Նոյուէցու		28 18

Թախվիլաթը Օսմանիէ

Բրիկան

Ընթացք Եարժէթուդբերու

Օսթուսուինի Մէհմ	A.	65
» »	B.	44 75
» »	C.	28 12

Բամճեեռմա?

Բուժէյի երկաթուղի	Ֆր.	149 37½
Քրամվէյ	ոսկի	10 95
Եէյմ		21 37
Օսմ. Ապահովագր. ընկերութիւն	ոսկի	8 10
Օսկարէզ	»	3 18
Քիւէյթ ժէներալ Օճման	»	11 14

Ընթացք դրամներու

Ֆռն. ոսկի	100 —	20 Ֆր.նոց	87 25
Մէճիա	108 08	Անգլ. ոսկի	110 14
Ռէշիէ	103 —	Մարք Գեր. ոսկի	107 25
Մէճաիլիք	96	Իմբէրիալ	91 05
Թաֆիյէ	18 —	Ռիւպլի	51 31
Տէս. Ղ. Ռօթայի	6	Բուպլի Պաւզ	8 38

Հարաւային Ափրիկէի Ոսկեհանքի բաժնետոմսեր
Գնենք ու ծախենք հոս
ԵՒռանց ո եւ է ծախքի
Crœusus deep,
West Rand Mines,
Sheba.
British S. A. (Chartered)
Transvaal Consolidated etc. etc.
Ա. ՅՈՐԻՈ Փոխանակութեան Միջնորդ Կ. Պոլիս

ՕՍՄ. ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏԻԶԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Ա զ դ

Ընդհ. անօրէնութիւնը Պրուսայի չբոսմաբուծական վարժարանի Ա. եւ Բ. տարիներու աշակերտներուն կը յանձնէ թէ յիշեալ վարժարանի չերամաբուծական ներկայ տարուան երկրորդ չրջանը պիտի բացուի յաւասլիկայ օգոստոս 23/4 չորեքշաբթի օր։ Աշակերտները պէտք է դպրոց ներկայանան այս թուականին։ 5—8

Կ. Պոլիս, 10/22 յունիս 1895

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԿԱՌԱՒՈՒՄԲԵՐՈՒ

1895, Յունիս 26ին (հ. տ.) սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ		Թիւ կառախմբերու																	
		ծմբր. Թ. 6 առտ.		խռն. Թ.34 առտ.		ծմբր. Թ. 8 առտ.		ծմբր. Թ.10 առտ.		ծմբր. Թ.12 առտ.		ծմբր. Թ.14 առտ.		ծմբր. Թ.16 առտ.		ծմբր. Թ.18 իրկն.	
		ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Ք.Քէօյի կամուրջէն	մեկն.	10	40	11	0	1	10	2	15	3	25	4	15	5	5	6	35	7	30
Հայտար Բաշա	ժամն.	11	05	11	25	1	35	2	40	3	50	4	40	5	30	7	=	7	55
» »	մեկն.	11	12	11	45	1	45	2	48	4	—	4	45	5	40	7	10	8	10
Գզզըլ Թօփրաք	»	11	19	—	—	1	52	2	55	4	7	4	52	5	47	7	17	8	19
Ֆէնէր Եօլու	»	11	25	—	—	1	56	3	1	4	11	4	56	5	51	7	21	8	24
Կէօզ Թէբէ	»	11	30	—	—	2	1	3	6	4	16	5	1	5	56	7	26	8	30
Էրէնքէօյ	»	11	36	12	2	2	5	3	9	4	23	5	4	6	1	7	32	8	37
Պօսքանճը	»	11	45	12	12	2	13	ժամմ.		4	31	ժամմ.		6	10	7	41	8	47
Մալքէբէ	»	11	58	12	26	2	25			4	42			6	22	7	53	9	—
Գարթալ	»	12	9	12	42	2	37			4	55			6	35	8	6	9	16
Բէյնիք	ժամն.	12	17	12	52	2	45			5	3			6	43	8	14	9	26
»	մեկն.			1	2													9	38
Թուզլա	»			1	28													10	3
Կէազ	»			1	51													10	30
Տիլ Խաքէլէսի	»			—	—													10	56
Թավշանճիլ	»			2	25													11	10
Հէրէքէ	»			2	43													11	31
Եարըմճա	»			3	4													11	54
Թիւթիւն Զիֆճիլիկ	»			3	18													12	10
Տէրինճէ	»			3	29													12	22
Իզմիտ	ժամն.			3	44													12	38
»	մեկն.			3	59														
Պէյիւք Տէրպէնտ	»			4	38														
Սարանճա	»			5	11														
Ատարազար	»			5	38														
Կէյվէ	»			6	27														
Ագհիսար	»			7	58														
Մէքէճէ	»			8	38														
Լէֆքէ	»			9	6														
Վէզիր Խան	»			9	20														
Պէլէճիք	ժամն.			9	32														
	մեկն.			10	44														
Քարաքէօյ	»			11	25														
Գօզթիւք	»			12	12														
Ինէօնիւ	»			12	42														
Զուգուր Հիսար	»			1	20														
Էսկի Շեհիր	ժամն.			իրկն.															

Ֆէնէր-Պահչէյի գծին առջեւ Ֆէնէր-Պահչէյի կառախմբերը 16, 18, 36, 20, թիւ կառախումբերը պիտի դիմաւորեն

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ		Թիւ կառախմբերու																	
		ծմբր. Թ. 1 առտ.		ծմբր. Թ. 3 առտ.		ծմբր. Թ. 5 առտ.		խռն. Թ.31 առտ.		ծմբր. Թ. 7 առտ.		ծմբր. Թ. 9 առտ.		ծմբր. Թ.11 իրկն.		ծմբր. Թ.13 իրկն.	
		ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Էսկի Շեհիրէն	մեկն.																		
Զուգուր Հիսար	»																		
Ինէօնիւ	»																		
Գօզթիւք	»																		
Քարաքէօյ	»																		
Պիլէճիք	ժամմ.																		
»	մեկն.																		
Վէզիր Խան	»																		
Լէֆքէ	»																		
Մէքէճէ	»																		
Ագ Հիսար	»																		
Կէյվէ	»																		
Մտա Բազար	»																		
Սապանճա	»																		
Պիւեիւք Տէրպէնտ	»																		
Իզմիտ	ժամմ.																		
»	մեկն.																		
Տէրինճէ	»																		
Թիւթիւն Զիֆճիլիք	»																		
Եարըմճա	»																		
Հէրէքէ	»																		
Թավշանճիլ	»																		
Տիլ Խաքէլէսի	»																		
Կէպզէ	»																		
Թուզլա	»																		
Բէյնիք	ժամմ.																		
»	մեկն.	10	35	11	38	12	33	1	58			3	40			5	36	7	32
Գարթալ	»	10	44	11	47	12	44	2	10			3	49			5	45	7	41
Մալքէբէ	»	10	55	11	59	12	56	2	27			4	1			5	57	7	54
Պօսքանճը	»	11	5	12	11	1	7	2	41			4	12			6	9	8	5
Էրէնքէօյ	»	11	14	12	18	1	19	2	52	3	27	4	22	5	14	6	19	8	15
Կէօզ Թէփէ	»	11	18	—	—	1	23	2	56	3	31	4	26	5	18	6	23	8	19
Ֆէնէր Պաղչէ Եօլու	»	11	23	—	—	1	28	3	2	3	36	4	33	5	23	6	28	8	25
Գզզըլ Թօփրագ	»	11	27	12	26	1	32	3	6	3	40	4	38	5	27	6	32	8	29
Հայտար Փաշա	ժամմ.	11	33	12	32	1	38	3	13	3	46	4	44	5	33	6	38	8	35
» »	մեկն.	11	40	12	40	1	45	3	25	3	55	4	50	5	40	6	45	8	42
Կամուրջ	ժամմ.	12	5	1	5	2	10	3	50	4	20	5	15	6	5	7	10	9	7

Ֆէնէր-Պահչէյի գծին առջեւ Ֆէնէր-Պահչէյի կառախմբերը 11, 13, 15, 17, թիւ կառախմբերը պիտի դիմաւորեն

ԿԱՅԱՐԱՆՔ		ծմբր. Թ.15 իրկն.		ծմբր. Թ.17 իրկն.		խռն. Թ.33 առտ.		ծմբր. Թ.1 իրկն.	
		ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Էսկի Շեհիրէն	մեկն.					9	45		
Զուգուր Հիսար	»					10	24		
Ինէօնիւ	»					10	58		
Գօզթիւք	»					11	35		
Քարաքէօյ	»					12	11		
Պիլէճիք	ժամմ.					1	1		
»	մեկն.					1	11		
Վէզիր Խան	»					1	50		
Լէֆքէ	»					2	29		
Մէքէճէ	»					3	3		
Ագ Հիսար	»					3	31		
Կէյվէ	»					3	58		
Մտա Բազար	»					4	54		
Սապանճա	»					5	12		
Պիւեիւք Տէրպէնտ	»					5	41		
Իզմիտ	ժամմ.					6	18		
»	մեկն.					6	33		
Տէրինճէ	»					6	49		
Թիւթիւն Զիֆճիլիք	»					6	59		
Եարըմճա	»					7	14		
Հէրէքէ	»					7	40		
Թավշանճիլ	»					7	58		
Տիլ Խաքէլէսի	»					—	—		
Կէպզէ	»					8	34		
Թուզլա	»					8	57		
Բէյնիք	ժամմ.					9	19		
»	մեկն.	9	5			9	27	իրկն.	
Գարթալ	»	9	15			9	43	11	38
Մալքէբէ	»	9	26			10	1	11	53
Պօսքանճը	»	9	37			10	15	11	46
Էրէնքէօյ	»	9	46			10	30	11	58
Կէօզ Թէփէ	»	9	50			—	—	12	3
Ֆէնէր Պաղչէ Եօլու	»	9	55			10	40	12	13
Գզզըլ Թօփրագ	»	9	59			10	49	12	18
Հայտար Փաշա	ժամմ.	10	5			11	5	12	33
» »	մեկն.	10	15			11	30	12	48
Կամուրջ	ժամմ.	10	40			12	5	1	23

Ֆէնէր-Պահչէյի գծին առջեւ Ֆէնէր-Պահչէյի կառախմբերը 11, 13, 15, 17, թիւ կառախմբերը պիտի դիմաւորեն

ՖԷՖԻԼ ՊԼՕՓ

Ամենէն բնաւր եւ ամենէն համովը

ԹԱՓԻՕՔԱ ՊԼՕՓ

Ամենէն ոճիր ամենէն համովը

Մանկապարտէզներու եւ Տարրական Նախակրթարաններու մէջ Գաղ. լեզուի ուսման լաւագոյն դասագիրքն է
NOUVELLE METHODE
ALPFABET FRANCAIS
Հեղինակ
Or. Սարեանիկ Հայէպլեան
կեդրոնատեղի
Գրասենեակ ԴԱԻԹԵԱՆ Գործակալութեան, Թիւ 11 Գաղատքէր խան 2—7

Այս տունը, որ կը չարունակուի արդէն չորրդ սերունդ, հիմնուած է 1840ին։ Այս քոնեաքը չոր խաղողի զուտ ու անարատ արտադրութիւնն է, զոր կ'երաչխաւորեն երկար փորձերը, քոնեակին հնութիւնը եւ այն պաչտօնական մրցանակները, որոնց արժանացած է 1875 ի եւ 1888 ի Յունական ցուցահանդէսներուն, 1889 ի Բարիզի ցուցահանդէսին եւ 1893 ի Շիքակոյ չորցահանդէսը։ Հ.Ի։

Տեղեկութեանց համար դիմել Բիւրօ գործակատար Երկրորդ կամ անուղղ Սերակայտարութիւններուն.

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՂՔԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ 1828

Հաստատեալ ի Բարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանճ Փողոց, թիւ 15

Դրամագլուխ	ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մանաւանդ անօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, ԵՖԵՆԻ-ԽԱՆ, առաջին յարկ։

ANCRE ԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐԸ

ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՑԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

Տրամախառնութեամբ դրամագլուխ 126 միլիոնէն աւելի	1871էն մինչեւ 93 վճարեալ գումար 180 միլիոն

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գլխ. կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. եւ արք. խորհրդական, Նախագահ
» *Բօռոլֆ Հօյօս դեր-Նախագահ.*
» *Եօզէֆ Հօյօս կայս. եւ արք. խորհրդական*
» *Քօլօման Նաքօ » » »*
» *Անթուան Բրօքէշ տ'Օպէֆէն*
Քէօռօր Բօնցէն
Քոան ռը Վէնինկ-Ինկէնհայմ.

Կառավարութեան fօմիսէր

Պ. ՔԱՆՈՒՄԻԻՐ. Նայս. եւ արհ. Նախարարական Քոմիսարիատական

Ընդ. Գործակալ ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

Ծնօրէնութիւն. Բեռա, Թիւնէլի Հրապարակ. Մատաֆ օղլուի տունը

ԱՅԷՐԻ ՍԱԼՍԱԲԱՐԻԼԱ

արեան մեծագոյն մաքրիչ
զօրացուցիչ
եւ ուժեղ կազդուրիչ

Ամէն տեսակ այտուցքներ կ'անհետանան, մարմնի վէրքերը իսկոյն բուժուին, սպառած ոյժս կը վերանորոգէ եւ հիւանդութեան բոլոր տարրերը կը վանէ։ Անոնք որ անմարսողութեան, ընդհանուր տկարութեան կամ ապականեալ արիւնէ առաջ եկած ո եւ է տկարութիւն ունին, Այէրի Սալսաբարիլլա գործածելու են։ Տկարին ուժ կուտայ եւ ընդհանուր մարմինը կը զօրացնէ։ Կերակուրները անդադար, քունը կազդուրիչ եւ կեանքը աւետարժէք կ'ընէ

ԱՅԷՐԻ ՍԱԼՍԱԲԱՐԻԼԱՆ
մեծագոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղագործներու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մեքենայ Տր. Այէրի դեղերուն՝ Պ. Լամ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 & 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վօլվոռ պահականոցին մօտ։

THE PATRIOTIC

ԲԱԴՐԻՕԴԻՔ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հիմնուած ի Տրպիզ 1824 ին

Դրամագլուխ	1,500,000 անգլ. ոսկի
Տարեկան բերյմ աւելի քան	200,000

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ.— Վնասները կը վճարուին փութով եւ առատաձեռնութեամբ

Ընդհանուր գործակալք ՊԼՕՓԸՐ եւ ՔՏՈՒԱՐՏՍ
Գրասենեակ Գալաթիոյ, Պահչէ-գարու, Ստամպոլ

Դեր գործակալք ՄԻՀՐԱՆ ՍԱՐԸԲԵԱՆ
8, Համիտիէ Ճատտէսի Ստամպոլ

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Իպրէճ խան, Ղալաթիա